

F O A I E

нептръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 47.

Luni, 20. Noembrie.

1844.

Д Ъ П Л И К Ъ.

(Асвпра поезіеі.)

(Дилкеіре. *)

Еѣ шѣ къ тѣглъ, саѣ пѣміреа знеі кърці орі скріері се дѣ тотдеазна дн цепенерал. Асеменеа ам фѣкѣт ші еѣ ші сокотеск къ кѣ дрепт кѣвѣнт; де време че дн днчепѣт ам ворѣт цепенерал деспре поезіа ромѣнъ, деспре поезіа попѣларъ, іар кѣнд м'ам апропіат де скоп, атѣлчї м'ам рестрїнс а ворѣт пѣмаї деспре верс. Че'мі ва зїче къртіторїѣл, кѣнд ла вреѣн верс пѣї воїѣ да амт тѣглъ, декѣт поезіе, кѣм аѣ фѣкѣт ші фак ші алѣї? Дакъ дн версѣрї саѣ дн метрѣ пеам депѣртат де латїні шї романї, каре пѣ о пѣте Бавеш нега, апої че неаѣ маї рѣмас съ кѣвѣнтъ дн поезіа лор? Дѣхъл лор негрешїт, фрѣтсеѣда лор їнтерпъ, ачееа че дї фаче съ фїе класїчї, маї неажѣншї; дѣсѣ де ачееа пѣ ера ворѣа, чї пѣмаї де вештѣнтѣл дн

афаръ, ачела кѣтѣл ла італїана шї франѣза, знде веї афла шї кѣдїнде шї тот че'дї лїсееѣе. Версѣл е вестѣнтѣл поезіеї; дѣсѣ зп вестѣнт, каре пѣнъ дн фачї, ещї сїмт ал копстїтѣа дн маї мѣлте пѣрѣдї есенѣїале; апої аѣ пѣ дѣкїпѣсеск ачестеа вестѣнтѣл маѣріал ал версѣлѣї, дн време че ел есте вестѣнт идеал ал поезіеї. Спѣне'мі фрате, аѣ п'ам авѣт дрепт а мѣ еспрїме аша дѣпъ кѣм аї вѣзѣт, ка съ те почѣ дѣвѣѣа, кѣм съ кѣвѣнѣї версѣл?

Кѣ челе амѣрѣпте пѣ воїѣ ам петрече тїмпѣл.

Дн арт меѣ ам зїс: „Дн поезіе пеам депѣртат къ тотѣл де стрѣвѣнїї поѣрїї романї шї еліні; кѣчї версѣрїле поастре пѣнъ акѣт сѣнт парѣа чеа маї маре кѣдїнде саѣ рїме дѣпъ кѣм се пѣтеск дн поезіе, каре стрѣвѣнїлор поѣрїї леаѣ фост некѣпоскѣте.“

Ынде ам зїс еѣ, къ версѣрїле ла пої сѣнт пѣмаї рїме гѣле? Кѣ че фрѣпте аї адѣогат епїтетѣл гѣле? Ка съ мѣ поѣї мѣна ла Фалкманн? Аратѣ'мі пѣмаї зп верс де але меле дн каре сѣ'мі фї пердѣт еѣ рїтѣл саѣ такѣл?

Ам зїс къ традѣкїѣа класїчїлор съ се факъ къ версѣрї алѣе, ла каре се пѣмѣрѣ пѣмаї сїлавеле, іар кѣдїнѣѣ пѣ се чере.

*) Дн Nr. тр. 46 дн артіколѣл ачеста ла ф. 365 дн кол. ст. „не карїї де ар афла,“ чїтеѣе: карїї де ар афла шїл.; тот аколо маї жос: дн префачереа лѣї еа дн іа, зї дн префачереа лѣї іа дн еа.

Нам диделес къ съ се пѣтере сілабеле пе децете, кѣм фаче Бавеш, чї дѣпъ такт, къчї ачела спѣне отѣлѣ кѣ зрекі свѣдїрї, де есте маї пѣдїн саѣ маї тѣлт къ о сілабѣ. Де ачї дїкеїѣ, къ дїчепѣторїї де поезїе, карїї сѣпт сілїдї а пѣтѣра пе децете сілабеле зпїї метрѣ, кѣм пѣтѣрѣ саѣ скѣндеаѣзъ пе челе латїне, се афлѣ пѣрѣреа дн перїкѣл, де а кълка тактѣл дн пїчїоаре.

Приетїнѣл Бавеш зїче, къ сфѣтїнд еѣ ка традѣчера класїчїлор съ се факѣ дн версѣрї албе, м'ам фѣкѣт де рѣс; къчї декѣт о аша скїдѣлѣ де версѣрї, маї тѣлт плѣтеце о сїмплѣ пѣтерпїкѣ проѣзъ.

Де време че възѣ, къ фечорашѣл п'аре нїчї идея де версѣрї албе, даторїа кредїнеаскѣ тѣ фаче съ есплїк лѣкрѣл ачеста чеваш маї пе ларг. Верс алѣ есте ачела, каре фѣрѣ а се терпїна дн къдїнѣцѣ, пѣзеце тактѣл, шї прїп зрѣаре шї пѣтѣрѣл сілабелор, къ тѣте челалалте черѣте ла орї шї каре алт верс, спре пїлѣѣ: ка съ се терпїне къ сілабе фетеїеїї, орї вѣрѣтеїї. Пентрѣ есемплѣ съ скѣтtem дїн Манфред, традѣс де D. K. A. Россеттї кътева строфе де версѣрї албе, ка съ арѣтѣт тактѣл ачелора:

„De тѣлте орї ла ѳменї шї вїне ам фѣкѣт,
Ш' аместек нїар прїп трѣпшїї де вѣн ам дн тѣлнїт,
Дар дн сѣ нїчї къ аста еѣ нѣ тѣ тѣлѣтеск:
Врѣжашї авѣїѣ тѣлїне шї н'ам фост свѣжгѣт,
Ба дн кѣ тѣлїї дїн трѣпшїї къзѣрѣ н'а фаца теа.“

Тактѣл рїтмїк прїетїне — пе каре дѣпѣ пѣте дн къпѣдїї, дар пѣл шї дн тревїнѣца — дн версѣрїле ачестеа албе де къте 13 сілабе вѣрѣтеїї се дн тѣрче пе лѣпгѣ сілаба а 6, кареа дн версѣл чел дн тѣї се афлѣ дн сілаба чеа дн тѣї

акцентратѣ а къвѣнтѣлї: ѳменї, шї пе лѣпгѣ сілаба а 13 саѣ чеа дн зрѣтѣ, кареа тревѣїе съ фїе їарѣш акцентватѣ, спре пїлѣѣ дн версѣл пѣтїт се афлѣ дн сілаба чеа дн зрѣтѣ а къвѣнтѣлї: „фѣкѣт.“

Адаѣгѣ ачї їарѣш алте версѣрї албе, каре леам скос дн Сатїра VIII. а лѣї Antiox Кантемір, традѣсѣ де DD. A. Допїчї шї K. Негрѣдїї:

„Ферїче де ачела, че стѣнд пе зп пїчїор
Компѣне дѣѣ сѣте де версѣрї дн трѣп чеас,
Мѣпжїнд о жѣтѣтате де конѣ пе тѣтѣ зїоа;
Че скрїе към дї вїне, фѣрѣ сѣ шї батѣ канѣл.
Сѣ афле дн че парте афарѣ сѣфлѣ вѣнт.
Пре мїне дн сѣ соарта къмплїт тѣ осѣндї
Сѣ скрїї къ дн рїжїре, къ трѣѣ шї къ пѣтѣр ш а.“

Ачестеа сѣпт версѣрїле челе албе, къ каре ам зїс еѣ съ се традѣкѣ класїчїї латїнї. Дакѣ школарїїл Бавеш пе ачестеа ле пѣтеце скїдѣлѣ де версѣрї, трагѣ шї сокотеала къ ачещї DD. поедїї, адекѣ къ D. K. Негрѣдїї депѣтат адѣпѣрїї генерале дн Молдавіа, каре дн презѣл къ D. A. Допїч дн тре алтеле традѣсе сатїреле лѣї Antiox Кантемір дн версѣрї албе, къ D. Ioan Еліад редакторѣл Кѣрїерѣлїї, каре пре кът шїм дн кѣ шї нѣа са епѣе Mixaida о лѣкрѣл дн версѣрї албе, къ D. професор K. Arıstia, каре традѣсе шї тїпѣрї Iliada лѣї Omer къ версѣрї албе, къ D. K. Россеттї каре традѣсе пе Манфред о драмѣ а тарелїї поет енглез лорд Byron, към шї къ алдї маї тѣлїї поедїї вѣпї, ївїторїї а версѣрїлор албе, каре ле шерѣеск дн локѣл есаметрїлор челор векї; дн сфѣршїт дѣтпнеалїї чертесе шї къ зѣбра лѣї Шїллер къчї н'аѣ скрїс мїнѣвателе сале драме Don Carlos, Maria Stuart, Wallenstein ш. а. нїчї дн проѣзъ нїчї дн къдїнѣцѣ, чї алт-

фелѣ, ка D. Бабеш съ айвъ причинъ а'ши
лза къчѣла de еле ш. а. ш. а.

De кѣте сѣлаве съ фѣе версѣриле, саѣ
кѣ че метрїи съ скрїе поедїи дичепѣторї
п'ам хотѣрѣт, чї ам рекомедат, ка съ
imateze маї вѣртос пе ачеїа дїн поедїи
поцрїи ротѣнї, карїи аѣ пѣтрѣис маї вїне
дн патѣра лїмвѣї поастре шї кѣпоек тѣлт
маї вїне de кѣт вїедїи, кам че фелѣ de
тѣсѣрї, пїчоаре саѣ дичепѣрїї de сѣлаве
сѣфере армонїа шї melodїа поезїеї поа-
стре, пентрѣ кѣ э кѣпоекѣт de тодї есте-
тїчїи, кѣ дн прївїнда тѣсѣрїлор фїекаре
лїмвѣ аре деосебїте дичепѣрїи шї кѣ дн
пѣтѣл ачеста пѣ се пот да регѣле цѣпе-
рале пентрѣ тоате лїмвеле: дн кѣтаре
лїмвѣ есаметрѣл есте чел маї фрѣтос дїн
тоате, дн алта сафїкѣл саѣ алкаїкѣл саѣ
алтеле, дн алтеле їарѣш нїмїк de ачестеа.
De аїчї вртѣазѣ, кѣ кѣлїтаторїи знеї лїмвї
дичепѣтоаре аѣ даторїе фоарте греа а'ши
deskїде фоарте вїне окїї шї а а'ши траѣе
сеама, кам пе че кале дѣк лїмва кѣтрѣ
десволтаре, фїе ачеса поетїкѣ саѣ прозаї-
кѣ ш. а., їар вїедїи шї жвїшорїї съ чї-
тїаскѣ тоате дичеркѣрїле челор маї вѣ-
трѣнї, апої съ кѣтезе шї еї а кѣпѣта саѣ а
стрїга, къчї — ка съ латїnizezѣ шї еѣ кѣ
контрарїѣл меѣ — multa tulit fecitque ru-
er, sudavit et alsit, аѣ zїc Орадїе шї тот
ачела маї zїcese, nonum premantur in an-
num. Маї дичепѣтѣ фрателѣї Бабеш дн-
кѣ шї атѣта, кѣ каденцеле пѣ сѣлт пеа-
пѣратѣ kondїcie а поетѣлѣї, кѣ est fini-
tїmus oratori poeta, numeris adstrictior
paulo, verborum licentia liberior, multis
vero ornandi generibus socius ac paene par
(Cicero de Orat. 1, 16); днсѣ дакѣ чїнева
дичепе о поетѣ дн кѣдїнде, апої о

скѣтѣ пѣлѣ дн капѣт, чїнстїт, їар пѣ о
дичеркѣтпѣт прїн кѣдїнде реле, zїкѣнд,
кѣ кѣдїнда пѣ есте зп че пеапѣрат ал
версѣлѣї, кѣт фаче с. п. школарїѣл дїн
Бѣпат. Да кѣ лѣї Бабеш пѣ їаѣ пѣлѣкѣт
чѣеа че ам zїс дн прїчїна ачѣаста, скрїе
кѣт ва вреа, тѣкар кѣ версѣрї топосїла-
ве. Ѓар кѣт пентрѣ версѣрїле скїопѣтѣн-
де, каре шї цертанїї ле дичреѣе фѣрте
par (чїтеѣе Hense's Schul-Grammatik, 11te
Ausfl пац. 342 дн обсервадїе), дакѣ ещї
сїлїт зпдева але дичреѣвїнда, атѣпчї съ
дїї днпїнтеа окїлор регѣла рїмеї, адекѣ де-
ла ачѣа лїтерѣ (їнклѣсїве), пе кареа
се афлѣ акчентѣл, пѣлѣ днсѣршїт
сѣ фїе днтр'амвеле версѣрї ачѣ-
леашї лїтере. Спре пїлдѣ скот ачї дн-
тр'о валаѣ а D. Болїнгїнеанѣ дѣз строфе,
дїн каре ва цѣтеа ведеа тїпѣрѣл кѣт de
регѣлат аѣ цїїт дичреѣвїнда ачѣст поет
ротѣн сѣлаве ле скїопѣтѣнде:

„Merceam пе кѣ сѣлватїче,
Кѣтам адѣпостїре,
Ѓар змѣреле лѣпатїче
Рѣдеаѣ пе шѣлѣстїре.“

„Бра деапарте тѣпѣтѣл,
Арама сѣлѣтѣре
Вѣрса прїн аер сѣпѣтѣл
Ка харна вѣлпѣгѣтѣре.“

Версѣл чел днпѣтїс шї кѣ ал треїлеа
се терпїнѣ кѣ зп кѣзѣпт че арѣ сѣлаве
скїопѣтѣнде: „сѣлватїче“ ла каре акчент-
тѣл каде пе а.

Ал треїлеа верс кореспѣнде ла ачѣла
днтрѣ тѣте; къчї се терпїнѣ кѣ кѣзѣп-
тѣл: „лѣпатїче,“ ла каре акчентѣл їарѣш
каде пе а шї дѣла а пѣлѣ дн сѣршїт
сѣлт ачѣлеаш лїтере, ачѣаста ва съ лїкѣ,
а скрїе регѣлат. Ѓатѣ кѣ ачѣстѣа пѣ сѣлт

impossibilia nichī absona. Аша дар ам а-
вѣт дрепт кѣнд ам зѣс, кѣ дела сѣлава а-
кцентватъ, пѣлъ дп капет съ фѣ ачелеашѣ
литере дп амбеле версѣрѣ. Кѣчѣ токма
аша де сѣмплѣ пѣ ва фѣ нѣмѣнѣ, ка прѣп
сѣлава акцентватъ съ дпцелеагъ, кѣ ар
тревѣнѣ лѣате ла рѣмъ шѣ литерѣле че се
афѣлъ песте акцент, шѣнд кѣ ачела нѣчѣ
одатъ пѣ каде пе консѣлтъ, чѣ пѣрѣрѣа пе
вокалѣ. Акѣм съ черчетѣм версѣрѣле Длѣнѣ
Бавеш челе скѣопѣтънде, каре зѣче кѣ
леаѣ фѣкѣт де невоѣе; де вор респѣнде
ла рѣгѣла рѣмеѣ, адекъ: дела акцент пѣ-
пѣ дп капѣт съ фѣ ачелеашѣ литерѣ,
атѣчѣ ле воѣ пѣмѣ вѣне; ѣар де пѣ, дп
воѣ маѣ зѣче одатъ кѣ сѣнт рѣле.

Длѣнѣ аре зп верс, каре л пѣтеце „А-
лецѣрѣа де рѣгъ.“ Дп ачѣа поетѣ маѣ
ла вале аре знеле ка ачѣстеа:

„Сѣсѣ прѣнцѣа чел маѣ таре,
Шѣ нѣкѣнѣнд'сѣ: „еѣ дп старе
Сѣнт а фѣ вѣчѣн'лор
Зѣсѣ шѣ пе воѣ Роман'лор
Бѣрѣнѣторѣ а вѣ фаче
Асѣменеа. — Нѣ вѣ плаче?!“

Ачѣ авѣм де тѣте, авѣм елѣзѣе, авѣм
сѣлаве скѣопѣтънде; пѣптрѣ кѣ дп „вѣчѣ-
нѣлор“ шѣ „Рѣманѣлор“ нѣ есте ертат а
фаче елѣзѣе: „вѣчѣн'лор шѣ роман'лор,“ дп
прѣчѣнѣ еѣ нѣчѣ стрѣнѣвлѣнѣ, пе кѣм рѣмъ-
нѣвлѣнѣ есте ертат а вѣжѣкѣрѣ астѣелѣнѣ лѣн-
ва. Аша дар челе дѣбъ кѣвѣнте: вѣчѣнѣлор
шѣ романѣлор, рѣмънѣ сѣлаве скѣопѣтънде.
Акѣм съ ле черчетѣм де се потрѣвѣск
дп кѣдѣнѣдъ аѣ нѣ; вѣчѣнѣлор, акцентѣа
каде пе ѣ; романѣлор пе а. Ачѣаста ѣ
рѣмъ? Авѣм дѣбъ елѣзѣе дп ворѣа шѣнѣкѣнѣнд'
сѣ. Ачѣ аѣ дат ла нѣжѣлок о вокалѣ пе
сѣнт рѣаѣдъ, дптокма ка попа рѣсѣсѣ дп

повѣсте, пе вѣѣет ла вѣвѣтеаѣзъ. Тот дп
ачѣа кѣвѣнѣт маѣ есте шѣ о алѣт грѣшалѣ;
кѣчѣ дела „шѣ дпкѣнѣнѣнд'сѣ,“ знде авѣа
прѣсос де дѣбъ сѣлаве, аѣ лѣпѣдат дптѣнѣ
пе: дп, кѣ тѣте кѣ трѣвѣнѣе сѣ лапѣде пе
ѣ дела шѣ, каре аре маѣ пѣдѣнѣ дпсѣмпѣ-
тате фѣнд копѣлѣ, декѣт верѣвл дпкѣнѣнѣ-
нд'сѣ, прѣп вѣрѣаре стрѣфеле ачѣлеа сѣнт
фѣрте рѣле.

Поѣма сѣс пѣмѣтѣ о дпчѣене аша:

„Хѣнѣ! кѣм зѣварѣ фата трѣстѣ
Кѣм зѣварѣ де ѣсте пѣстѣ.“

Верѣвл чел дпн тѣнѣ се термѣнѣ кѣ:
трѣстѣ, акцентѣа каде пе ѣ. Ал дѣлеа кѣ
прѣпозѣцѣа пѣстѣ, акцентѣа пе ѣ. Апоѣ а-
чѣаста ѣ кѣдѣнѣдъ? Маѣ дпколо кѣ че дрепт
аѣ фѣкѣт дпн „пестѣ“: пѣстѣ? Доар ка сѣ
ѣасъ кѣдѣнѣдъ? Ачѣаста дпкѣ е зп авѣзъ, дп
кѣнѣтра кѣрѣнѣа трѣвѣнѣе прѣтѣстат.

Верѣсѣрѣле рѣмънѣнѣнѣ, каре нѣ ле чѣ-
теаѣзъ, сѣнт тѣте грѣнѣте.

„ѣкѣрѣтаре тѣтѣ,
Мѣтѣ нѣ амѣрѣатѣ.“

Дп чел дпн тѣнѣ акцентѣа каде пе ѣ,
ѣар дп ал дѣлеа пе ж; апоѣ ѣ шѣ ж сѣнт
осѣвѣте.

Асѣменеа шѣ челамалт:

„Атѣчѣ лѣтеа шѣ черѣл шѣ зѣле кѣмпѣлѣте,
Сѣрте, дѣрѣрѣа, нѣнѣзте трѣкѣте.“

Акцентѣа дп чел дпн тѣнѣ есте пе ѣ,
дп ал дѣлеа пе в. Прѣп вѣрѣаре ѣ грѣнѣт.

Зѣче, кѣ „нѣ ѣ поетѣ (ноѣ зѣчѣм поет),
ма кѣт де класѣк, каре сѣ нѣ фѣ сѣлѣт а
трѣнѣ де невое кѣ астѣелѣнѣ де рѣме.“ Пе
чѣне дпцелеаѣе ачѣ, пе поѣдѣ латѣнѣ, цѣр-
манѣ саѣ рѣмънѣ? Де ворѣеце де латѣнѣ,
ачѣа п'аѣ фѣкѣт рѣме; апоѣ дп метрѣрѣле
лор аѣ авѣт фѣлѣнѣрѣ де фѣгѣрѣ прѣп каре

лъса, орі адога орі стремѣта врео літе- рѣ; лпсѣ доар кѣдпцелеле поастрѣ нѣ ле ва компара кѣ метрїї латїнілор? Адаогѣ ла ачестѣа, кѣ unde латїнії фѣчѣа елізіа спр. п. а лѣї т саѣ шї s, о фѣчѣа ачѣа- ста преа потрївіт кѣ патѣра лімвѣї, пен- трѣ кѣ лп стрѣвекѣа лімвѣ а Ладїлѣї маї пайнте де а се корчі оареш-кѣт кѣ гре- чїстѣл, латїнії нѣ преа авеа s шї т ла сѣѣршїтѣл сѣѣстатївелор, пе каре аѣ лп- чепѣт але адаоѣе маї тѣрзіѣ; марторѣ пе сѣлпт ла ачестѣа антїчеле тавле, ва шї пое- дії чеї маї бѣтѣрпї Plautus шї Terentius, карїї пе ічі коло ласѣ пе s афарѣ шї unde нѣ чере тревѣпца де елізіе. Де а лп- целес пе немцїї; ам спѣс ла лпчепѣт, кѣ лімба поастрѣ нѣрѣ нїчі о афїлѣтате кѣ ѣертмана, ва лп орі шї че прївінѣѣ се о- севѣѣе де ачѣеа.

Зїче маї лпколо, кѣ Длѣї есте зп ті- пѣр, нѣмаї кандидат поет, кѣ кѣдпцелеле челе реле нѣмаї де певое леаѣ фѣкѣт. Дакѣ ́ е тїпѣр, пентрѣ че нѣ аскѣлтѣ де бѣтѣрпї, дакѣ есте кандидат пентрѣ че нѣ се депрїнде а фаче шї версѣрї вѣне? Гре- шалеле че ле чїтеазѣ дїп фоае а ачелор DD. поеці шї еѣ ле рекѣпоск шїїї паре рѣѣ де еле; лпсѣ лпї спѣн чїпстїт, кѣ еѣ лптре челе 25 де вѣкѣдї, каре тї с'аѣ лпцѣртѣшїт дела Редакціе спре черче- таре, н'ам афлат маї реле де кѣт челеа че лѣам крїтїзар.

Дїп „mїnzne“ сѣ факѣ мїнзпѣ шї дїп песте се фѣзреѣе пе пестѣ, нѣмаї ка сѣї еасѣ версѣл, саѣ пентрѣ кѣ пе локѣрїле Длѣї аша се пропѣнчїе — де каре фоарте тѣ лпдоїеск — рїде лѣмеа. Дѣї паче лѣї Швайгхаѣсен сѣ пропѣнчїе пе „zeѣс“ кѣт ва вреа, нїчі сѣ імітезі пе поетѣл че

зїче дѣпѣ франгозеѣе шї пе алокѣреа дѣ- пѣ цїгѣпѣѣе амѣр лп лок де амор.

Лпкѣт пентрѣ поезїа Длѣї: „Кѣлѣрї- тѣл Ромѣлѣлї“, дїп каре скосесет лп рѣндѣл трекѣт треї строѣе: зна вѣлѣ, доѣ реле, шї деспре кареа зїче, кѣ авїа се а- флѣ лптрѣнса 5 строѣе грешїте, ла лп- тѣмпларе де тїпѣрїре, н'аш теме, ка нѣ кѣтѣа вестїтѣл поет ал Віенеї: Vogl, дїп каре аѣ традѣс'о, азїнд деспре традѣкѣїа Длѣї сѣ се роаѣе ка одїноарѣ лорд Вугон де вреѣн прїетїнѣ, каре сѣ се лпвоїаскѣ кѣ Длѣї орі шї кѣ че пред, ка традѣкѣїа сѣ о арѣл шї totdeodatѣ сѣї деа фѣгѣ- дѣїалѣ де а нѣ маї лптрепрїнде лп вїитор а традѣче нїчі зна дїп скрїерїле лѣї.

Акѣт сѣ венїм ла зп кап д'оперѣ, каре дела пѣлїкареа чеа дїп тѣїз пѣлѣ акѣта, саѣ фѣкѣт де проверѣ пѣлѣ шї лп- тре вѣїенїї, фѣрѣ сѣ шїе чїне ́ авторѣл:

„Нїчі вїсат,

Нїчі кѣпетат

Am кѣндѣа еѣ зеѣ! де тїне.“

Маї пайнте де ал есамїна, адѣк зп че парарел дїп версѣрїле ѣертмане, нѣ кѣ доар аш авѣа тревѣпцѣ де доѣзі ѣертмане, кѣт аѣ авѣт фѣчїорашѣл, чї пентрѣ кѣ'л вѣд маї спрїнтен лп лімба немцаскѣ де кѣт лп чеаа кареа аѣ сѣпт'о кѣ лпптеле мѣ- тѣса, деспре каре верс дѣпѣ че'л ва чїтї, се ва копвїнѣе кѣ ́ фратѣ кѣ ал Длѣї:

„Hans Sachs war ein Schuch-

Macher und Poet dazu.“

(Bezi Heyses's Schul-Gr. паѣ. 343.)

Ачї ́ ворѣа деспре клѣдїреа сїнтактї- кѣ, кареа нѣ тревѣе жѣртѣїтѣ; се лпнге- леѣе лпсѣ де сїне, кѣ маї пайнте де а а- жѣпѣе школарїѣл ла сїнтакс, тревѣе сѣ

щѣ конжага: Еѣ ам вѣсат, саѣ вѣсат'ам,
тѣ аї вѣсат, саѣ вѣсат'аї, ел а вѣсат, саѣ вѣ-
сат'а. Ної ам вѣсат, саѣ вѣсат'ам, ної ацї
вѣсат, саѣ вѣсат'ацї, еї аѣ вѣсат, саѣ вѣсат'-
аѣ. Поетѣл меѣ с'аѣ лѣат дѣпъ ѣрманї,
карїї арѣнкѣ не ажѣтѣторїѣ ѣпаїнте, шї
ла зрѣтѣ пѣн партїчїпѣл трекут с. п.: »Zu
habe meinem Freunde einen Brief gegeben.« Іар
ѣл лїмба ромѣпъ пѣ мерѣе аша, не ам
пѣл поцї деспѣрцї де партїчїпѣл сѣѣ, фїе
ѣпаїнте, саѣ ѣндѣрѣптѣл лѣї.

Чѣва асемѣеа маї аре прїетїнѣл Ба-
веш гата пентрѣ лѣзда дївѣлѣї хронїк ромѣп
Георгїе Шїнкаї де Шїнка шї тѣп-
гѣїреа ромѣпїмеї дѣпъ дѣпсѣл. Ачестѣ
верс е компѣс кїар де Длѣї, прїп зрѣмаре
ачї ѣшї ва фї пѣтѣт кѣрѣмѣї каїї маї вїне
декѣт Фаeton кѣнд с'аѣ рѣстѣрнат. Сѣл
азїм:

„Фѣве 'нпревѣл кѣ пїерїде ле
Дѣлчї, кѣпѣтѣоре, тот олімпїл чѣле
Чед' десѣѣтаре шї де вѣзѣре
ѣтпѣл, фї мїе,
Фїм Стесїхорѣлѣї, кѣрѣї преа славе
Аї дат Каменї, те рог, акѣм кѣ граве
Спрѣ ажѣтор, ка дѣпѣ вреднїчїе
Лѣздат сѣ фїе.

Дївѣл вѣрват че хронїка ромѣпѣл,
Каре а 'ншѣрцїсѣ, скоасѣ ла лѣмпїлѣ
Че не Ромѣпїї ка соареле 'нкѣлѣзе'н Маї
Фї їертат Шїнкаї.“

„ѣнтреве не пѣрїптеле Глаїт, кѣм ѣї
сѣмѣ ачестѣа ла зрѣкї? Де ва зїче кѣ вї-
не; атепчї зїкѣ де невое кам аша:

„Петрек зїле кѣ атор,
Кѣ атор д' а мѣзелор.“

Саѣ аша кѣ проверѣл:

„Сѣрѣтѣтѣ леле 'н спате;
Сѣцї даѣ зп вѣлѣр де еаскѣ.“

Серманѣл Шїнкаї, че кїар шї деслѣ-
шїт скрїа ел ѣл вїацѣ! шї че конфѣз
вреаѣ сѣл лѣзде зпїї вѣлѣденї, ѣл кѣт
доар нїчї не сїне се ѣнделег!

Дїн тот версѣл ачѣла нїмїк ѣтїи плаче
маї вїне, декѣт кѣдїнде ле: „пїерїде ле —
чѣле.“ — Шїї їарѣш: „славе — граве.“

Сѣтїи не лок поетѣле! Де зпде аї фѣ-
кѣт кѣвѣптѣл „граве?“ Дїн гравѣ? Апої
кѣ че дрепт? „Мїнѣпѣ, пѣстѣ, гравѣ, шї
Хѣї, шї Пѣт!“ Ачестѣа тѣте сѣлѣт ворѣе
нѣѣ ѣл апалеле поѣзїеї. Маї ѣнтреве ода-
тѣ, ѣре мерїтат'а лїмба поастрѣ ромѣпѣл
о астѣелїѣ де вѣжокѣрѣ? Мѣ прїнд, кѣ
де ар рѣсколї чїнева тѣте скрїерїле репо-
сатѣлѣї Пралеа, тот пѣ ар аѣла чѣва асе-
мѣеа!

„ѣкѣт пентрѣ елїзїї, поѣдашїл шї'а
кѣпоскѣт сїнгѣр авѣзѣл, пентрѣ ачѣеа рѣгѣ
не ч. Редакцїе ка сѣ ѣндрепте, дѣпѣ кѣм
ам вѣзѣт ѣл Нрїї трекуцїї. Тот че маї
чїтеаѣл дїн зп скрїїтор латїн де плаѣа чѣа
маї де жос есте ѣл контра патѣреї лїм-
веї ромѣпѣ.

Кѣткѣ D. Бавеш аѣ лѣат шї ролѣ
де кавалер шї апѣрѣторїѣ ал їнспїрацїеї
сексѣлѣї фрѣмос, ѣтїи паре вїне шї еѣ ѣл-
кѣ даѣ тѣпа кѣ Длѣї; чер ѣлсѣ, ка токѣта
пентрѣ ачѣаста пої вѣрѣадїї сѣ не пѣлет
ѣл старе де а пѣтеа рѣгѣла їнспїрацїа
фрѣмоаселор поастре, ка вїїторїѣл сѣ пѣ
не жѣдече шї не пої шї не Длор.

„ѣнсѣршїт декларѣт ѣл фаѣа пѣвлї-
кѣлѣї, кѣ пої кѣ репоїтеле поастре рѣфле-
ксїї пѣ кѣѣетѣт а дескѣрѣжа не нїчї зп
талент, чї маї вѣртос ал аѣерї. Дакѣ пої
аш фї аша рѣї ла їнїмѣ кѣм препѣне D.
Бавеш, ам фї зїс ѣндатѣ ла ѣлчѣпѣт пен-
трѣ тотдеаѣна кѣ Вїрѣїмїе:

Frangere puer calamos et inanes desere musas
 Et potius glandes rubicundaque collige corna;
 Duc ad muletra greges et lac venale per urbem
 Non tacitus porta! — Quid enim tibi fistula reddet
 Quo tutere famem . . . (Ecl. IV, 23.)

Андр. Мъртъманъ.

ПѢТЕРЕА АРМАТЪ ШИ АРТА МИЛІТАРЪ ДЕЛА ДНТЕМЕІЕРЕА ПРИНЧИПАТЪЛЪІ ВАЛАХІЕІ ПЪНЪ АКЪМ.

De N. Бълческъ.

Деи ши ачест неам ротънеск пъпъ аѣ фост драгосте дн мѣжлокъл лор, Дѣтнезеѣ ѣпкъ аѣ фост къ дѣпшиі, къ пѣ іаѣ кълкат пре дѣпшиі алте літвѣ стрейне, че аѣ фѣкѣт мѣлте вѣтежіі, ши аѣ трѣйт дн вѣпъ паче. Радѣ Гречеепъ. (1707.)

Деда днтееереа принчіпатълѣі пъпъ ла ашезареа Домнілор фанаріоді. (1290—1716.)

Барбаріі ашезѣндѣсе пе рѣпеле днтпърѣдіей romane, дши пѣсерѣ леціле ши овѣчеѣзрїле лор дн локъл інстїтѣцілор romane. Нѣтїреа де roman перїсе; лѣтеа нїерѣдѣсе пѣпъ ши адѣчереа амінте а зпѣі попор че остѣшїсе атѣтеа веакѣрї; чївілісаціа се стїпсесе, ши акѣм пѣ се маї ведеа нїчі зрѣта ачелор арте ши цїїнде дн каре стѣтѣсерѣ слава Гречїей ши пѣтереа Ромей. Арта ши інстїтѣціїле остѣшнєці, каре, дїптрѣн сат мїк фѣкѣсерѣ пе Roma капїталъ зпїверсѣлѣі, перїсерѣ ши еле къ челемалте дн мѣжлокъл днтѣперїкѣлѣі пєцїїндеї, че ка о мантѣ де пѣлѣм апѣса Езропа. Кѣрцїле каре ар фї пѣтѣт лѣміна лѣтеа ераѣ дн тѣпеле попїлор, ши інтересѣл лор ера, ка лѣтеа сѣ фїе дн днтѣперек.

Ъпкъ дн веакъл XIV. Езропа мїлітарѣ ера ліпсїтѣ де орї че органїсаре, педестрїмеа еї, кѣпоскѣтѣ сѣв пѣтїреа де котѣне*) се алкѣтѣїа де нїще орѣшанї прощї, фѣрѣ органїсаре, фѣрѣ дїсцїплїнѣ, адѣпаді пѣтаї дн моментѣл рѣсвоїлѣї, скїтѣнѣндѣсе дн фїе-каре кампанїе, авїа дндаторїндѣсе ла о слѣжѣ де треї пѣпъ ла шасе лѣпї, ши адесе пѣрѣсїнд стѣагѣл дн пѣтереа рѣсвоїлѣї, атѣпчі кѣнд треѣїа а се фаче вр'о мїшкаре, саѣ а се днтпресѣра вр'о четате, пе фїїнд маї къ самѣ де нїчі о треавѣ дн баталїї. Пѣтереа армателор ста атѣпчеа пѣтаї дн кѣлѣрїме. Ачеаста ера ачеа вестїтѣ інстїтѣціе а кавалерїмеї;**) інстїтѣціе фрѣтоасѣ, днтсѣ контрарїе тактїчеї; кѣчї ачеастѣ інстїтѣціе ера а воїнїчеї іndївїдуале, еар пѣ а цїїїодїї; кѣчї тактїка чере маї ѣпгѣїѣ днтрѣвїїндареа гллателор саѣ пѣтереа мораль, еар пѣ лѣкѣрареа іndївїдуаль саѣ пѣтереа фїзїкѣ.

Астѣел ера п'ачел тїмп стареа остѣшаскѣ дн Езропа, нїменеа пѣ се гѣндеа кѣм с'ар пѣтеа довѣнді о маї вѣпѣ органїсаре, кѣнд Ромѣнїї детерѣ о деслєгаре ачелеї вестїте проблемї мїлітаре, каре стѣ дн а довѣнді ресѣлтатѣрїле челе маї вѣпѣ къ келтѣеала чеа маї пѣцїпѣ; деслєгаре ла кареа д'авїа дѣпѣ чїпчі веакѣрї а пѣтѣт ажѣпѣ Езропа.

*) Котѣнеле се днткѣтїрѣ ѣпгѣї дн Франца де реѣеле Лѣдовїк IV. чел грос. De zinde le adoptѣ ши Хенрїк II. дн Англітере, ши Фрїдерїк варѣв-ромїе дн дара немѣдеаскѣ. Rocquancourt: Cours élémentaire d'art et d'histoire militaires t. I. p. 252.

**) Idem t. I. p. 293. Encyclopédie methodique Art militaire j. 4. II. partic. .r 6 35.

Ромънїи дела дитемеїереа принчіпатъ-лъї лор, аѣ сїмдіт требъїнда че аре ѣн стат де о арматъ перманентъ, арматъ каре се фїе гата ла орї че мїнѣт а редмїнїде не връжташ дїн орї че парте с'арївї. Еї приченъръ ѣнкъ шї ачеаста къ о асемenea арматъ нѣ се поате прївї декът ка о авангардъ а породълѣ, шї къ тот вазъл сїстемїї мїлітаре требъе а ста дитр'о вѣпъ дитокмїре де о нѣтероасъ ресервъ націоналъ; пентрѣ ачееа аѣ органикат еї дела дичепѣт „Армата, Мїліція шї рѣдікареа глоателор;“ дикът ла дѣншїї тот Ромънъл се пѣщеа къ даторїа д'а фї солдат, шї д'а апѣра статъл ла време де невое, шї кѣнд връжташѣл кълка пѣшхїтѣл ромънѣск, тоатъ дара требъїа се фїе дн арме.

Фїїче але лѣї Радъ Негрѣ шї Мїрчеа чел вѣтрѣн, леціоапеле ромънѣщї патрѣ реактрї фѣрѣ кампїонѣл кредїїпѣтѣдїї шї вѣлевардъл Европей. Венї о зї фаталъ кѣнд се десфїїндарѣ... дн ачееа зї... дара ера дн мѣмїле фанарїоцілор.

Пѣтереа арматъ а Ромънїлор ста:

I. Дн осташиї саѣ слѣжїторїї статорнїчїдї къ леафѣ. (Армата.)

II. Дн катане саѣ слѣжїторїї де еквтеалъ. (Мїліція.)

III. Дн рѣдікареа глоателор.
(Ва зрта.)

Щїрї вїблїографїче.

Дн прївїнда кѣрділор Шїнкаї-Клаїнїане с'аѣ афлат дїн їсвор преа сїгѣр, къ

дакъ тїпѣрїреа лор се дитѣрзіе маї мѣлт декът дореск тодї ачееа, карїї се їнтересеазъ къ deadїнсъл де їсторїа націоналъ, причїна де о парте есте, къ о парте mare дїн свѣскрїїторї, атѣт дїн прїнціпате кѣт шї дїн алге нѣрдїї п'аѣ трїмїс нїчї пѣпъ дн ачест мїнѣт прецѣрїле сарчїнеї I. шї II.; апої тїпѣрїреа чере келтѣїалъ.

D. лїбрар Вісарїон Рѣсъл дела Бѣккѣрещї фаче кѣпоскѣт, къ ла Длѣї дикъ се аѣлъ де вѣлзаре тот фелївл де кѣрці ромънѣщї атѣт вїсерїченїї кѣт шї профане шї анѣме дїа челе маї п'объ: Antiox Кантемїр Сатїреле; Віанка Канело їсторїе їталянъ; Іѣліе Чесар дела Шекспїр trad. de D. Стоїка; Арістотел шї Горго; Гонзалво де Кордова; Норма; Белїсарїе; Тѣлтѣчїреа кондїчеї комерчїале ш. а. ш. а.

Асѣпра сѣрѣво-ромънїстѣлѣї.

Тїтел, 17. Ноетѣ. Дореск а вѣ арѣта шї еѣ, къ дн апѣл ачеста а д'оба зї де Рѣсалиї ам фост шї еѣ дн четатеа Г. ла вїсерїка де лецеа рѣсѣрїтѣлѣї шї мїаѣ пѣрѣт фоарте рѣѣ, къ венїнд врео кѣдїва ромънїї дїн тѣргѣл mare ка сѣ се роаце лѣї Дѣтнезеѣ дн вїсерїкъ, епїтропїї аїчї орѣпдїдїї їаѣ лѣат пре еї де мѣпъл шї де епїпаре шї їаѣ дїмпїнс афарѣ дїн вїсерїкъ. Пре кѣт ам афлат, епїтропїї ачееа нѣ сѣнт нїчї сѣрѣї нїчї зогѣрї, чї сѣнт ромънїї префѣкѣдїї сѣрѣїдїї, ка шї чеї дїн дїнѣтѣл Бїсерїчеї алѣе.

I. D.